

Dövlətçilik salnaməsində silinməz izlər qoymuş, azərbaycanlı olması ilə ömür boyu fəxr etmiş, milli qurur və iftixar mənbəyimiz olan Heydər Əliyev bütün dünyada Azərbaycanın rəmzi kimi qəbul edilir. Xalqımız onun əziz xatirəsini həmişə uca tutur və minnədarlıqla anır, yenidən hakimiyətə gəldiyi günü Azərbaycan Respublikasının dövlət bayramı - Milli Qurtuluş Günü kimi qeyd edir. Müstəqil Azərbaycan Ulu Öndərin indiki və geləcək nəsillərə əmanəti, onun zəngin və çoxşaxəli irlə isə xalqımızın milli sərvətidir. Bu müqəddəs mirası qoruyub saxlamaq hər bir azərbaycanlının şərəfli vəzifəsidir.

Heydər Əliyev ona görə Azərbaycanın rəmzinə çevrilmişdir ki, öz xalqını zamanın mürəkkəb tarixi-siyasi sınaqlarından uğurla çıxarmış və ardıcıl mübarizə apararaq onu müstəqilliyyət qovuşdurmuş qüdrətli şəxsiyyətdir. Azərbaycan xalqı yeni əsre və yeni minilliyyət məhz Heydər Əliyev zəkasının işığında qədəm qoymuşdur. Davamlı yüksəlmiş yolunda inamla irəliyən müasir Azərbaycan Heydər Əliyevin həyat amalının təntənəsidir.

AZƏRBAYCAN:

Heydər Əliyevin həyat amalının təntənəsi

yeni respublikanın hər üç sakinindən biri yəni evde məskunlaşmışdı. 1970-1982-ci illərdə iqtisadiyyatın inkişafına 23,9 milyard manat vəsait qoyulmuşdu ki, bu da əvvəlki 50 il-dəkündən 1,4 dəfə çox idi. Bu zaman milli gəlirin yalnız artım hissəsi 5 milyard 370 milyon manat təşkil etmiş, onun adambaşına düşən hissəsi 2 dəfə artmış, 633 min yeni iş yeri yaradılmışdı.

Məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin sayı 1600-dən 1875-ə çatmış, 849 ümumtəhsil məktəbi tikilib istifadəyə verilmiş, 6 yeni ali məktəb yaradılmışdı. 1970-80-ci illərdə SSRİ-nin 50-dən artıq böyük şəhərinin 170-dən çox ali məktəbinde 15 mindən artıq azərbaycanlı gənc təhsil alaraq yüksəkxitəslə mütəxəssislər kimi hazırlanmışdı. 1971-ci il iyul ayının 28-də Cəmşid Naxçıvanski adına hərbi məktəb açılmış, 1970-80-ci illərdə

Qeyri-adi idarəcilik bacarığı və polad iradə

Tarixi faktlara nezər salarkən görmək olur ki, Azərbaycana rəhbərliyinin birinci dövründə Ümummülli Lider özünün qeyri-adi idarəcilik bacarığı, polad iradəsi və yüksək vətənpərvərliyi sayesində, uzaqgörən və məqsədyönlü qərarları ile çox qısa müddədə respublikamızda sosial-iqtisadi, elmi-texniki və mədəni sahələrin inkişafında böyük sıçrayışa nail olmuşdur. Xalqın taleyinin bu mərhələsində - azadlıq və müstəqillik duyğularının artdığı o illərdə Ulu Öndər həmin duyğuları alovlandırdı ki, bu da illər sonra müstəqilliyyətin bərpası ilə nəticələndi.

Hələ 1969-cu il iyulun 14-də Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan KP MK-nin birinci katibi seçilərkən ölkənin ictimai-siyasi həyatında anarxiya və hakimiyətdaxili intriqalar baş alıb gedirdi. Azərbaycan sosial-iqtisadi cəhətdən durğunluğun və dərin böhranın yaşandığı geridə qalmış ölkə idi.

Heydər Əliyev dövlət təhlükəsizliyi sisteminde işlədiyi ilk gündən əldə etdiyi imkanlarından istifadə edib böyük vətənpərvərlik və uzaqgörənlik ruhunda öz doğma xalqına xidmet etmişdir. DTK-nın rəhbər strukturlarındaki fəaliyyəti dövründə bu orqanın azərbaycanlılaşdırılması üçün öz xalqı qarşısında məsilsiz xidmətlər göstərən Ümummülli Liderimiz respublikaya rəhbərliyə başlayan kimi qısa müddədə idarəcilik sistemini xeyli möhkəmlətmış, sosial-iqtisadi tədbirlər həyata keçirmiş, rüşvətxorluğa, korrupsiyaya qarşı ciddi mübarizəye başlamışdır. Aparılan ardıcıl mübarizə nəticəsində qısa müddədə Azərbaycanda əlverişli sosial-iqtisadi və mənəvi-siyasi şərait yaradılmışdır.

SSRİ-nin ali hərbi məktəblərində iki mindən çox azərbaycanlı zabit hazırlanmışdı. Qısa müddədə SSRİ müdafiə sənayesinin Azərbaycanda on bir böyük zavodu tikilmişdi.

1970-1980-ci illərdə Azərbaycanda 1155 kitabxana, 1316 klub, 44 muzey, 50 min yerlik 111 kinoteatr istifadəyə verilmişdi. 1980-ci ilin sonunda respublikada artıq ümumi kitab fondu 31,7 milyon nüsxə olan 3858 kütüivi kitabxana, 3212 klub və mədəniyyət evi, 2300 kino qurğusu var idi. 21 min yerlik xəstəxana və poliklinikalar istifadəyə verilmişdi.

Ümummülli Liderimiz Heydər Əliyevin deyirdi: "Milletin milliliyini saxlayan onun dildidir. Əger Azərbaycan dili olmasa, Azərbaycan dilində ədəbiyyat da olmaz. Azərbaycan dili olmasa, Azərbaycan dilində mahnilər olmaz, musiqi olmaz. Bunların hamısı bir-birinə bağlıdır. Azərbaycan dilinin dövlət dili kimin yaşaması, möhkəmlənməsi və inkişaf etməsi də bizim nailiyyətlərimizdir. Bu təkcə dil məsələsi deyil, həm də Azərbaycanlılıq məsələsidir". 1978-ci il Konstitusiyasında Azərbaycan dilinin ali səviyyədə rəsmi dil statusu alması, onçılık Azərbaycan Sovet Ensiklopediyasının, üççüldük "Müasir Azərbaycan dili" dərsliyinin işıq üzü görməsi, "Türkologiya" jurnalının nəşrə başlaması, Azərbaycan ziyanlılarının imperiyanın təqiblərindən qorunması, görkəmli elm, mədəniyyət və ədəbiyyat xadimlərinə dövlət mükafatlarının, fəxri adolların verilməsi, onların yubileylerinin keçirilməsi, abidələrinin qoyulması, milli ruhlu tarixi filmlərin çəkilişi, mədəniyyət kollektivlərinin və rəssamların qastrol və sərgilərinin təşkili və sair bu kimi faktlar 1970-80-ci illərdə milli-mənəvi həyatın və milli özündərk prosesinin sürətli dirçəlişini səciyyələndirirdi.

1970-1980-ci illərdə neft-qaz hasilati sənayesinə və neftayırma zavodlarının yenidən qurulmasına 4 milyard manatdan çox vəsait qoyulmuşdur. Nəticədə, 1980-ci illərin sonunda Azərbaycan keçmiş SSRİ-də istehsal olunan neftçixarma texnikasının üçdə iki hissəsini verir, neft maşınqayırma sahəsində ABŞ-dan sonra dünyada ikinci yeri tuturdu. 1969-1982-ci illərdə 213 iri sənaye məsəssesi tikiilmiş, sənaye məhsulu istehsalı 2,7 dəfə artaraq əvvəlki 50 ilde olduğu qədər - 101,5 milyard manatlıq məhsul istehsal edilmiş, Azərbaycan sənaye məhsulunun istehsal artımına görə SSRİ-də birinci yerə çıxmışdı. Bakı SSRİ-nin əsas sənaye mərkəzlərindən və beş böyük şəhərindən birinə çevrilişmişdi. Azərbaycanın 120-dək müəssisəsində istehsal olunan 350 növ məhsul dönyanın 8 yeni stansiyası istismara verilmişdi.

1969-1982-ci illərdə 18,5 milyon kvadratmetr mənzil sahəsi (376,1 min yeni mənzil) istifadəyə verilmiş, 2,2 milyondan çox adam,

Beləliklə, Ümummilli Liderimizin sözü ilə desək: "Bu gün tam əminlikle söyləmək olar ki, Azərbaycanın dövlət suverenliyi və iqtisadi müstəqilliyi, sistemli şəkildə artan xarici iqtisadi əlaqələri, dünya iqtisadiyyatına get-gedə daha dərindən integrasiya olunması hələ 1970-1985-ci illərdə təməli qoyulmuş xalq təsərrüfatı potensialına əsaslanır".

Azərbaycanda Yeni Azərbaycan

Bütün bu göstəricilər Ulu Öndərin Azərbaycana ikinci dəfə rəhbərlik etdiyi dövrədə daha fərqli bir şəkildə əldə olunmuşdur. Belə ki, yenice müstəqilliyini bərpa etmiş Azərbaycan yenidən qurulmuş, Azərbaycanda Yeni Azərbaycan yaradılmışdır.

Məlumdur ki, 1991-ci ildə əldə etdiyimiz müstəqillikdən sonra ölkemiz yənə də gərgin ziddiyətlərlə üz-üzə dayanmışdı. 1918-1920-ci illərdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyə-

tinin məhvi üçün hazırlanmış plan və ssenariyələrə 1991-ci ildəki müstəqilliyyin ifası üçün hazırlanmış planlar tamamilə eynilik teşkil edirdi. Belə bir dövrə müstəqilliyimizi yenidən itirmək tehlükəsi qarşısında qalmışdıq. Zaman sübut etdi ki, Heydər Əliyev o zaman Azərbaycanda ikinci dəfə siyasi hakimiyyətə gəlməsəydi, müstəqilliyimizin taleyi eynilə cümhuriyyət dövründəki kimi olacaqdı.

Bəli, böyük çətinliklə bərpa olunan müstəqilliyimiz Ulu Öndərin 1993-cü ildən hakimiyyətə qayıdışı ilə möhkəmləndirildi, əbədilik qazandı. Böyük Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə hələ 1990-1993-cü illərdə Naxçıvandan başlanan müstəqillik yolu Azərbaycanın siyasi mühitində aparıcı qüvvəyə çevrilib milli dövlətçiliyimizin bərpası istiqamətində qəti addımların atılmasına gətirib çıxardı.

Ulu Öndərin mənəvi və siyasi varisi, daim Heydər Əliyev siyasetində bəhrelənən və fəaliyyətini bu dahi insanın təcrübələrinə istinad etməklə quran dövlət başçısı cənab İlham Əliyev deyir: Biz Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə çox ciddi iqtisadi İslahatlara start verdik. İqtisadiyyatın bazar iqtisadiyyatı prinsipləri əsasında qurulması məhz o illərdə öz əksini tapmışdır. Azərbaycanın gələcəkdə dünyəvi dövlət kimi inkişafı məhz o illərdə təsbit edilmişdir. Bəzim xarici siyasetimizlə milli məraqlar üzərində apardığımız işlər məhz o illərdə xalqa təqdim edilmiş və xalq tərəfindən dəstəklənmüşdür. Bir çox başqa sahələrdə, o cümlədən ordu quruculuğu sahəsində atılan addımlar bir neçə ildən sonra imkan verdi ki, biz doğrudan da güclü və nizami ordu yaradaq. Bu gün bütün Azərbaycan xalqı Ordumuzla fəxr edir. Yəni, bu tarixi addımlar ölkəmizin uzunmüddətli strateji inkişaf modelini özündə ehtiva edirdi. Əlbəttə ki, bütün planları həyata keçirmek üçün bizim güclü məlyiye imkanlarımız olmalı idi. Yaxşı başa düşürdük ki, xarici sərmayələr gəlmədən buna nail olmaq mümkün deyil. Xarici sərmayələrin ölkəyə qoyulması üçün də ilk növbədə sabitlik olmalı idi və bu sabitlik yaradıldı. O ölkəde ki, 1991-1993-cü illərdə Azərbaycan xalqı faktiki olaraq sabitlik nədir bilmirdi. Qanunsuz silahlı birleşmələr meydan oxuyurdu, Bakı və digər şəhərlərin küçələrində əli avtomatlı insanlar faktiki olaraq hökmranlıq edirdi, kütləvi itaetsizlik hökm sürdü. Belə bir

vəziyyətdə sabitliyi yaratmaq ancaq Heydər Əliyevin nüfuzu, onun cəsarəti və xalqın ona olan inamı hesabına mümkün idi və xarici sərmayələr də ondan sonra dərhal gəlməyə başlamışdır. Məşhur "Əsrin kontraktı" və neft-qaz sahəsində ondan sonra aparılan işlər o vaxt güclü maliyyə zəminini yaratdı. O vaxt atılan addımlar və qəbul edilmiş qərarlar bu gün bize imkan verir ki, müstəqil iqtisadi siyaset aparaq və beynəlxalq müstəvиде müstəqil ölkə kimi özümüzü təsdiqləyək.

Heydər Əliyev əsl azərbaycanlı, xalqını canından artıq sevən, vətənpərvər, həyatının sonunadək bu xalqın, bu milletin yolunda cəfa çəkən böyük şəxsiyyətdir. Ele buna görə də xalq Onu özüne Ümummilli Lider seçdi. Taleyi Ona təpsirdi. Müstəqilliyini Ona etibar etdi. Beləliklə də, müstəqilliyimiz təhlükədən, itirilməkdən xilas oldu. Torpaqlarımızın daha da geniş miqyasda itirilməsinin qarşısını alındı. Ölkəmiz dünyada tanındı, dünya dövlətləri ilə iqtisadi əlaqələr quruldu. 70 illik imperiya məngənəsindən qurtulan, bütün sahələrdə tənəzzülə ugṛayan Azərbaycanda yeni bir Azərbaycan quruldu. Azərbaycan, bütövlükdə, Ulu Öndərimizin əsərinə çevrildi.

Ötən 22 il: Ümummilli Liderin müəyyən etdiyi strategiya

Ulu Öndərin müəyyən etdiyi strategiyani ötən müddətdə uğurla həyata keçirən və müasir dövrə uyğunlaşdırın Prezident cənab İlham Əliyevin ölkəyə rəhbərlik fəaliyyətini diqqətlə nəzərdən keçirdikdə onun dövrün çağırışlarına əvvəl reaksiya verən, yüksək eruditisiyaya və idarəetmə bacarığına malik, xalqına və dövlətinə qəlbən bağlı Lider olduğunu bir daha təsdiqini taptır. Cənab İlham Əliyevin rəhbərlik etdiyi Azərbaycan bu gün dönyanın siyasi əlemində özünəməxsus yeri ilə seçilir. Bütün dünya dövlətləri ölkəmizin başçısı ilə hesablaşır, ona hörmət və ehtiramla yanaşır.

2003-cü ilin 15 oktyabr prezident seçkiləri ərefəsində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycan vətəndaşlarına ünvanlığı 1 oktyabr 2003-cü il tarixli müraciət də təkəf Ulu Öndərin deyil, bütövlükdə, Azərbaycan

Ulu Öndərin arzuları reallaşdı

"Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi, milli azadlığı əbədidir və əbədi olacaqdır!", - deyən Ulu Öndərin uzaqqorənliyi, əzmkarlığı, məsləhətkeşliyi, ideyaları ilə müstəqiliyimiz qorundu, yaşadı, əbədiləşdi. Bu gün müstəqil Azərbaycan etibarlı əllərdədir. 1990-ci illərdə səriştəsiz dövlət rəhbərləri tərəfində ermənilərə satılan torpaqlarımız fəaliyyətində daim Heydər Əliyev siyasetinə, ideologiyasına esaslanan dövlət başçısının rəhbərliyi ilə şücaətli Milli Ordumuz tərəfindən işğaldan azad edildi. 2020-ci ilde 44 günlük müharibə ilə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunması Ulu Öndərimizin ən böyük arzusunun reallaşması idi. Əgər müstəqiliyimizin əldə olunması, daimilik qazanması üçün Ulu Öndər borcluyuqsa, ərazi bütövlüyümüzün bərpası, müstəqil dövlətimizin müasir dövrədə beynəlxalq aləmdə nüfuzunun artması üçün

xalqının cənab İlham Əliyevə olan böyük ümidişlərinin təcəssümü kimi ortaya çıxmışdır. Ulu Öndər bu tarixi müraciəti ilə xalqa onun əsasını qoymuş siyaseti davam etdirə biləcək dəqiq ünvanı göstərmişdir: "...Üzüümü Sizə - həmvətənlərimə tutaraq, qarşidan gələn prezident seçkilərində prezidentliyə namizəd, mənim siyasi varisim, Yeni Azərbaycan Partiyası sadrının birinci müavini İlham Əliyevi dəstekləməyə çağırıram. O, yüksək intellektli, praqmatik düşünçüli, müasir dünya siyasetini və iqtisadiyyatını gözəl bilən, enerjili və təşəbbüskar bir şəxsiyyətdir. Sizi əmin edirəm ki, həm İlham Əliyev, həm də Yeni Azərbaycan Partiyası bundan sonra da xalqın ən layiqli övladlarını öz ətrafında sıx birləşdirək Azərbaycan dövlətinin inkişafı və xalqımızın firavanilığı yolunda çox işlər görcəklər. İnanıram ki, mənim axıra çatdırı biləmədiyim taleyiklülə məsələləri, planları, işləri sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdırı biləcək. Mən ona özüm qədər inanıram və geləcəyinə böyük ümidişlər bəsləyirəm".

Zaman və tarix sübut edib ki, Ulu Öndərimiz siyasetdə heç zaman yanılmayıb. Ötən 22 ilde bunun bir daha şahidi olduq. Azərbaycanın gündən-güne inkişafı, tərəqqisi ilə şahid olduq. Sırvı vətəndaşdan tutmuş müəllimə, həkimə, mühəndisə, elm xadimlərinə, usaqdan böyükə hər kəsa qayğıda, ehtiramda gördük. Ölək rəhberinin qacqınına, kökününe, şəhidinə, qazisine, ümumilikdə hər bir vətəndaşına qayığında gördük. Ölək iqtisadi gücün ordu quruculuğuna yönəldilmişdə, torpaqlarımızın bir gün işğaldan azad olunması üçün hərtərəfli tədbirlərin həyata keçirilməsində gördük.

Bəli, ordu quruculuğunu xüsusi vərəgüləmaliyiq. Çünkü ölkəmizdə insanlar illərlə torpaq həsrəti ilə yaşayıb. Onları en çox düşündürən yurd yerlərinə qovuşmaq idi. Nə qədər inkişaf etmiş bir ölkədə yaşasalar da, hərtərəfli qayğı ilə əhatə olunsalar da, qacqınıq və köckənlik acısı, yurd həsrəti onları tərk etmir. Onlar öz torpaqlarını istəyirdi. Qarabağ Azərbaycanın yarası idi. Bu yara sağalardısa, Azərbaycan tam ola bilərdi. Bütün bunlar isə dövlətimizin başçısının daim diqqətində olan məsələlər idi.

dövlətimizin başçısına minnətdarıq.

Azərbaycanın müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü hər bir vətəndaş üçün əzizdir. O mənəda ki, xalq çox çətinliklə əldə etdiyi bə qıymətli sərvətin daimiliyi üçün, lazım gələrsə, canından belə keçməyə hazırlıdır. Xalq bir gün öz əzəli torpaqlarını da geri alacaqdır. Həmin günün Ulu Öndərin mənəvi varisinin, hər bir azərbaycanının ümidi bəslədiyi Liderinin rəhbərliyi ilə reallaşması isə Azərbaycanda müstəqiliyimizin ilk illərindən heyata keçirilən siyasetin uğurla davam etdirilməsini təsdiqlədi. "Mən bütün Azərbaycan xalqının, hər bir Azərbaycan vətəndaşının Prezidentiyəm. Mənim borcumdur ki, imkan daxilində hər bir vətəndaş inkişafa, yaxşılığı doğru irəliləyişi görsün və onu hiss eləsin", - deyən dövlətimizin başçısının əzmini təsdiqlədi. 2020-ci il sentyabrın 27-dən başlayıb noyabrın 10-da bitən 44 günlər təsdiqlədi. Tarixə meydən oxuyan, dünyaya kimliyimizi göstərən 44 gün. Azərbaycanın döyünen üryinə, bir parçasına qovuşduğu, 30 illik bir həsrətin, nisqilin bitdiyi anla təsdiqlədi. 10 noyabr 2020-ci il Ali Baş Komandanımız, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin və Milli Ordumuzun Azərbaycan tarixinə yazdığı yeni salnamə oldu. 2023-cü ilin 20 sentyabrında həyata keçirilən antiterror tədbirləri isə ərazi bütövlüyümüzün tam bərpası ilə nəticələndi.

Cənab Prezidentimizin Ulu Öndərin "Azərbaycanın ərazi bütövlüyü təmin edilməlidir" vəsiyyətini həm bir övlad, həm də siyasi rəhbər olaraq reallaşdırması xalqımıza liderlik bacarığını göstərmək yanaşı, həm də qədim aile dəyərlərimizin qorunub yaşadılmasının əhəmiyyətli məsələ olduğunu aşılıdı. Bu isə ölkəmizdə hər bir gəncə nümunə gücündə olan təsirli məqamdır. Tariximizin şanlı səhifəsini təşkil edən Qarabağ Zəfəri və ölkəmizin bugünkü inkişafı ötən 22 ilin her anında Prezidentimizin praqmatik fəaliyyətinin nəticələridir. O nəticələr ki, bu gün bütün dünyadan diqqətini özüne yönəldən məqamlardır. Azərbaycanın güclü, eyni zamanda sülhsevər dövlət olduğunu dünyadan şahidləyidir. Ən əsası isə Azərbaycan vətəndaşının qurur yeridir. Bəli, qurur duyuruq ki, Ulu Öndərimizin siyasi yolu uğurla davam etdirilir.

Mətanət Məmmədova